

UWAGI W RAMACH UZGODNIEN Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt założeń Umowy Partnerstwa 2021-2027
Autor	MIR
Projekt z dnia	

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Organizacja samorządowa	Związek Powiatów Polskich
Osoba do kontaktu	Jarosław Komża i Bartosz Zydel
e-mail	jk@zpp.pl bz@zpp.pl
tel.	

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	1. Wyzwania i cele rozwojowe, str. 6 - Przystosowanie systemu społecznego do zmian klimatu i środowiska naturalnego	Podkreślić rozwiązanie małej retencji dla przeciwdziałania skutkom ekstremalnych zjawisk pogodowych.	Mała retencja może przynieść w tym zakresie bardzo dobre rezultaty. Warto wykorzystać doświadczenie Lasów Państwowych ze zrealizowanych projektów dot. właśnie małej retencji.		
2.	1. Wyzwania cele rozwojowe - Lepiej połączona Europa - Podjęte działania... str. 9	Wyraźniej podkreślić aspekt bezpieczeństwa ruchu drogowego - nadal jego niewystarczającego poziomu, zwracając uwagę na specyfikę zdarzeń w zależności od rodzaju dróg, co w konsekwencji generuje potrzeby dalszych zmian w zakresie szeroko rozumianego transportu.	Według statystyk policyjnych (statystyka.policja.pl) na drogach jednojezdniowych, dwukierunkowych zdarzeń drogowych było 25 246 - 79,7% wszystkich wypadków. Zginęło w nich 2 514 osób (87,8% ogółu zabitych). W przypadku dróg gdzie miejscem zdarzenia było pobocze na 1044 wypadki zginęło aż 197 osób. W przypadku wypadków gdzie miejscem zdarzenia był chodnik albo ścieżka dla pieszych śmiertelność jest 10-krotnie niższa (16 ofiar na 653 zdarzenia). Drugim najczęściej występującym rodzajem wypadku było „najechanie na pieszego”. Takich zdarzeń było 7 242 (22,9%), w ich wyniku zginęły 792 osoby (27,7%), a 6 800 zostało rannych (18,2%).		

3.	1. Wyzwania cele rozwojowe - Europa o silniejszym wymiarze społecznym – Edukacja i zatrudnienie.	Z dwóch powodów: w ramach dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz w kontekście potrzeb systemu edukacji, włączyć aspekt braku nauczycieli szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego.	Organy prowadzące szkoły, zarówno publiczne, jak i niepubliczne coraz częściej zgłaszają trudności w dostępie do kadry nauczycielskiej. Zarówno nauczycieli przedmiotów ogólnych, jak i przedmiotów zawodowych. To bardzo problem najbliższego roku szkolnego 2019/ 2020, który będzie się powiększał. Jest to poważny problem systemu edukacji, a tym samym wyzwanie dla systemu szkolnictwa wyższego.		
4.	1. Wyzwania cele rozwojowe kraju - Europa o silniejszym wymiarze społecznym - Edukacja i zatrudnienie, str. 11, drugi akapit od góry	Wprowadzić do akapitu obok wsparcia PSP w kontekście obsługi cudzoziemców – aspekt poprawy sprawności administracji publicznej rządowej w zakresie obsługi cudzoziemców.	Raport NIK z sierpnia 2019: https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/panstwo-niegotowe-na-cudzoziemcow.html		
5.	1. Wyzwania i cele rozwojowe kraju - Europa o silniejszym wymiarze społecznym – Ochrona zdrowia, str. 13	Odnotować pogarszającą się sytuację ekonomiczną szpitali powiatowych, które stanowią bazę systemu ochrony zdrowia.	Czy w systemie ważniejsze są POZ czy leczenie szpitalne na podstawowym stopniu, to kwestia podejścia i element tzw. w języku popularnym „akademickiej dyskusji”. Natomiast pogarszająca się sytuacja szpitali powiatowych jest faktem (zgłaszanym już od dłuższego czasu przez ZPP nie tylko https://www.zpp.pl/arttykul/1132-pogarszajaca-sie-sytuacja-finansowa-i-kadrowa-szpitali-wspolne-stanowisko-ozpsp-oraz-zpp). Fakt ten stanowi z pewnością wyzwanie dla sektora. Związane jest ono z narastającymi nierównościami w dostępie do ochrony zdrowia na obszarach, gdzie dojdzie do likwidacji podmiotów szpitalnych na skutek niewydolności systemu finansowania.		
6.	1. Wyzwania i cele rozwojowe kraju – Europa bliżej obywateli – Nasilają się negatywne zjawiska... str. 14-15	Kluczowym czynnikiem, determinującym pozostałe we wszystkich wymiarach (społecznym, gospodarczym, przestrzennym) jest kryzys demograficzny. Sugerujemy, by odnotować go w pierwszym akapicie.			
7.	1. Wyzwania i cele rozwojowe kraju – Europa bliżej	Stwierdzenie „ <i>Mimo sprzyjających warunków prawnych, (...)</i> ” nie znajduje oparcia w rzeczywistości.	Wystarczy spojrzeć na szereg publikacji i wypowiedzi przedstawicieli strony samorządowej, zawierających propozycje zmian w		

	obywateli - Współpraca między samorządami terytorialnymi i między sektorami, str. 15	<p>Proponujemy usunięcie tego zdania i przebudowanie kolejnego na: <i>Racjonalne zaspokajanie wybranych potrzeb i dostarczanie usług publicznych (...) wymaga zacieśnienia współpracy pomiędzy sąsiednimi jednostkami samorządu i powoływania w tym celu lokalnych partnerstw.</i></p> <p>„mogą być zaadresowane” to neologizm. Proponujemy zastąpienie „(...) które mogą być uzupełnione dzięki rozwojowi tzw. mobilności miejskiej, ...”</p>	funkcjonowaniu związków samorządowych w Polsce, aby dostrzec, że ramy prawne dla współpracy między samorządami zarówno w formie zinstytucjonalizowanej (związki), jak i niezinstytucjonalizowanej (porozumienia) dalekie są od stanu doskonałości.		
8.	1. Wyzwania i cele rozwojowe kraju – Europa bliżej obywateli - Dalszy rozwój zintegrowanych mechanizmów terytorialnych - str. 15-16	<p>1. W miejsce zdania drugiego od góry proponujemy: <i>Warto wyróżnić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) oraz konstruowane na ich wzór przez samorządy województw różnorodne regionalne mechanizmy terytorialne.</i></p> <p>2. Brakuje odnotowania, że dla rozpowszechnienia stosowania mechanizmów terytorializacji interwencji publicznej wyzwaniem stanowi niski stopień ich rozpoznawania, a co za tym idzie stosowania, przez poszczególne resorty administracji rządowej.</p> <p>3. Brakuje instrumentu RLKS.</p>	<p>Do 1) Wymieniona w drugim od góry zdaniu nazwa „<i>Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT)</i>” stanowi nazwę własną mechanizmu stosowanego przez jeden z regionów. Jak rozumiemy, autorom chodziło o podkreślenie zarówno mechanizmu ZIT, jak i innych mechanizmów terytorializacji, stosowanych w regionach – autorskich, na bazie konstrukcji mechanizmu ZIT, tzw. para ZIT-ów.</p> <p>Do 2) Niewystarczający stopień terytorializacji polityk sektorowych z poziomu krajowego (rządowego) jest powszechnie znany. Odnotowany m.in. w projekcie KSRR 2030 i badaniach wykonywanych na potrzeby aktualizacji.</p> <p>Do 3) Z wiedzy, że UP nie będzie obejmować polityki rolnej i jej instrumentów (EFRRR) nie wynika wprost, że RLKS nie będzie mógł być stosowany poza tą polityką. Zatem w fazie konstruowania założeń UP nie powinno się wykluczać możliwości zastosowania instrumentu RLKS w polityce spójności. Tym bardziej biorąc pod uwagę jego zalety.</p>		
9.	2. Wybór celów polityki	Proponujemy tytuł: <i>Sposoby / środki służące osiągnięciu celów polityki spójności.</i>	Cele polityki spójności są dane z góry, zatem nie ma mowy o „wyborze celów polityki” (o ile pojęcie „polityki” użyto tu w znaczeniu polityki spójności).		

			Chodzi raczej o zaprojektowanie działań w kraju członkowskim, realizujących dany cel polityki spójności (zmierających do jego osiągnięcia).		
10.	2. Wybór celów polityki – a) Cel Polityki 1, str. 21-22	W opisie zagadnienia „inteligentnej Europy” i innowacji sprowadzono wyłącznie do sektora przedsiębiorstw. Czy jest to zabieg celowy? (ze względu na grupę potencjalnych beneficjentów wsparcia, którymi będą mogły być tylko przedsiębiorstwa?)	O innowacyjność należy również zabiegać i starać się w sektorze publicznym.		
11.	2. Wybór celów polityki - cel polityki 3 – <i>Lepiej połączona Europa</i> , str. 28	Należy odnotować jako pozytywne wskazanie - w ramach opisu poprawy dostępności transportowej - m.in. znaczenia róg lokalnych. Natomiast w kontekście potrzeby ograniczenia tzw. wykluczenia transportowego brakuje wzmianki o wsparciu dla lokalnego i ponadlokalnego transportu publicznego, będącego jednym z priorytetów obecnego rządu w zakresie wsparcia ośrodków lokalnych.	Co do zasadności inwestycji w drogi lokalne w zakresie dostępności transportowej, warto przywołać uzasadnienie z uwagi nr 2 (liczba zdarzeń i ich rodzaj w zależności od rodzaju drogi).		
12.	2. Wybór celów polityki - cel polityki 4 - <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym</i> , str. 30	Czy użycie w pierwszym akapicie od góry pojęć „potrzeby inwestycyjne” i „priorytety inwestycyjne” jest celowe? Jeśli nie i nie wynika z nazw własnych „języka PS” proponujemy „potrzeby” i „priorytety”.			
13.	2. Wybór celów polityki - cel polityki 4 - <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym</i> , str. 30	Proponujemy, by dla czytelności zapisu, w ramach pierwszej kropki pierwszy tiret rozbić na trzy ze zmianą treści: - <i>podniesienie jakości i dostępu do kształcenia na wszystkich etapach (od wczesnej edukacji przedszkolnej, szkolnej - ogólnej i branżowej, po szkolnictwo wyższe) oraz formach (edukacja formalna i pozaformalna);</i> - <i>dalsze doskonalenie systemu edukacji w kierunku bardziej innowacyjnego podejścia do kształcenia i lepszego</i>			

		<p>dopasowania do wymagań rozwijającej się gospodarki,</p> <p>- wyposażenie polskich uczniów w kompetencje kluczowe, w tym pobudzające uczniowską innowacyjność, przedsiębiorczość oraz krytyczne i kreatywne myślenie, a także kompetencje społeczne;</p>			
14.	Wybór celów polityki – cel polityki 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym... s. 32	W punkcie wzmacnianie potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej w części dotyczącej koordynacji i współpracy rozszerzyć zapis o współpracę międzysektorową (np. systemem oświaty, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości).	Obecne brzmienie dokumentu sugeruje, że działania będą ukierunkowane na wzmacnianie mechanizmów koordynacji i współpracy będzie dotyczyło działań pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej. Tymczasem słabość jaką widzimy obecnie jest brak współpracy i koordynacji działań pomiędzy instytucjami różnych sektorów – podział resortowy na szczeblu centralnym wprost przenosi się na szczebel regionalny i lokalny.		
15.	2. Wybór celów polityki – cel polityki 5 – Europa bliżej obywateli..., str. 35	<p>Fragment „Wykorzystując doświadczenia z realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Polsce w latach 2014-2020, projektowane działania i system wdrażania tam gdzie to będzie zasadne – zamiast indywidualnego wsparcia kierowanego do gminy czy powiatu – preferować będą projekty służące realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego, wymagające współpracy pomiędzy jst.” proponujemy zmodyfikować i uzupełnić. Brzmiałby on:</p> <p>Wykorzystując doświadczenia z realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Polsce oraz innych instrumentów terytorialnych stosowanych w regionach w latach 2014-2020, projektowane działania i system wdrażania – tam gdzie to będzie zasadne – zamiast indywidualnego wsparcia, kierowanego do gminy czy powiatu, preferować będą projekty</p>	<p>Nie tylko instrument ZIT praktykuje w obecnym okresie PS współpracę samorządów oraz budowanie przez nie wspólnej wizji rozwoju i odpowiadających jej projektów. Również inne instrumenty, konstruowane w regionach na bazie mechanizmu ZIT. Odnotowanie tego podkreśli wykorzystywanie dla nowego okresu indywidualnych doświadczeń w regionach.</p> <p>Rozumiemy, że autorzy zmierzają do zalecenia potencjalnym wnioskodawcom stosowania nowych krajowych instrumentów, wprowadzanych do krajowej polityki regionalnej – projektami nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz KSRR. Jednak o ile w przywołanym fragmencie wspomniano o strategii ponadlokalnej, to nie ma tam mowy np. o porozumieniu terytorialnym. Dlatego zalecamy albo wspomnienie wszystkich instrumentów, co mocno usztywni zapisy, albo bardziej ogólny zapis (jak proponowany obok) nie przesądzający, czy</p>		

		wymagające współpracy pomiędzy jst i służące realizacji uzgodnionej wizji rozwoju obszaru.	realizacja wspólnej ponadlokalnej wizji rozwoju i przedsięwzięć ją realizujących będą wymagały przyjęcia przez jst strategii ponadlokalnej, czy tylko uzgodnienia pakietu wspólnych przedsięwzięć i podpisania porozumienia terytorialnego.		
16.	2.Wybór celów polityki – cel polityki 5 – Europa bliżej obywateli..., str.36	Dlaczego osobno są „partnerstwa samorządowe” i „partnerstwa międzysamorządowe”?	Jeśli oba pojęcia oznaczają co innego, należy je wyjaśnić.		
17.	3. Koordynacja i komplementarność – a) Komplementarność pomiędzy innymi politykami (w tym Wspólną Polityką Rolną)	W kontekście komplementarności na poziomie kraju polityk unijnych między nimi (spójności i rolnej) oraz z krajowymi (KSRR i strategia rozwoju obszarów wiejskich) zwracamy uwagę na kwestię małych miasteczek (do 5 do 20 tys. mieszkańców).	KSRR skupia się na dwóch kluczowych odbiorcach wsparcia – typach OSI: miastach średnich tracących funkcję (co do zasady pow. 20 tys. mieszk.) oraz obszarach zmarginalizowanych (skupiskach gmin). Aktualizowana Strategia rozwoju wsi skupia się na obszarach wiejskich definiowanych administracyjnie – interwencja z WPR (w ramach Krajowego Planu Strategicznego) obejmie miasteczka do 5 tys. mieszkańców. W Polsce jest ok. 400 miasteczek o liczbie mieszkańców od 5 do 20 tys. (184 – 5-10 tys. i 225 – 10-25 tys.). Miasteczka te nie kwalifikują się do OSI „miejskich” i nie kwalifikują się do obszarów wiejskich. Pytanie zatem, czy zakwalifikują się do drugiego typu OSI polityki regionalnej „obszary zmarginalizowane” (o ile będą leżały w gminach miejsko-wiejskich zaliczonych do grupy gmin „obszaru zmarginalizowanego”?		
18.	5.Układ programów, str. 45-47	Co do wariantów programów operacyjnych podtrzymujemy zdanie o konieczności funkcjonowania 16 programów regionalnych z zaprogramowaną interwencją o jak najwyższy stopniu adekwatności do potrzeb danego regionu (tj. w skali lokalnej i ponadlokalnej). Natomiast co do programów krajowych podtrzymujemy opinię, iż ze względu na przyjęty model polityki regionalnej oraz rozłożenie geograficznej obszarów			

		<p>odpowiadającym dwóm typom kluczowych OSI – nie powinien funkcjonować dodatkowy program krajowy dla Polski Wschodniej (czy innego makroregionu), ale zapowiedziany program ponadregionalny „Program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo” z interwencją przewidzianą dla obszarów dwóch podstawowych typów OSI niezależnie od ich położenia geograficznego.</p>			
19.	<p>5.Układ programów, str. 45-47 w zakresie - <i>Program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem... - niezależnie od wariantu</i></p>	<p>Zmodyfikować fragment ze względu na dwa wyboldowane aspekty: <i>„(..) realizacja zintegrowanych pakietów działań na bazie strategii ponadlokalnej, wypracowanej pomiędzy jst lub jst + samorząd województwa”.</i></p>	<p>Po pierwsze, co do aspektu strategii ponadlokalnej. Rozumiemy, że wsparcie z programu ponadregionalnego miało być kierowane na rozwiązywanie problemów nie pojedynczej jednostki osadniczej, a obszaru w kryzysie (miasta średniego tracącego funkcję z jego obszarem funkcjonalnym - zwracamy na to uwagę! - lub obszaru zmarginalizowanego, czyli grupy gmin). Zatem logicznym następstwem jest oczekiwanie od potencjalnych beneficjentów (grupy JST tworzących obszar jednego lub drugiego typu) wspólnej koncepcji rozwoju obszaru. Jednak analogicznie do uwagi nr 14 proponujemy, by zapis był bardziej ogólny. Być może wspólna koncepcja zmaterializuje się tylko w dobrze opisanej i uzasadnionej wiązce zintegrowanych przedsięwzięć i zawarciu porozumienia terytorialnego. I nie będzie konieczne opracowanie osobnego dokumentu strategii ponadlokalnej. Może być ona zalecana, ale nie róbmy z niej twardego warunku dostępu do wsparcia.</p> <p>Pod drugie, sformułowanie „jst lub jst + samorząd województwa” sugeruje jakoby samorząd województwa nie był jednostką samorządu terytorialnego. Na marginesie, ujednoczyć w</p>		

			dokumenty stosowane skrótownice (jst, JST itp.).		
19.	6. Wymiar terytorialny - wybór strategiczny, str. 50	„Istotnym warunkiem realizowania wsparcia na rzecz tego rodzaju OSI powinna być ponadlokalna strategia rozwoju przygotowana w oparciu o diagnozę terytorialną.” – W nawiązaniu do powyższych uwag nr. 14 i 18 stwierdzenie to jest bardziej zasadne, niż kategoryczne uzależnienie wsparcia od istnienia strategii ponadlokalnej; niemniej słowo „powinna” można by zamienić na „może”.			